

Babos László*

Az amerikai tengerészgyalogság első véres napja Irakban **I. rész**

A Tengerészgyalogság Irakban bevettett erőiről röviden

A 2003-as Irak elleni hadműveleteket a CENTCOM (US Central Command) Központi Parancsnokság irányította, élén Tommy Franks tábornokkal. Alá tartozott az Egyesített Erők Szárazföldi Parancsnoksága (Combined Forces Land Component Command: CFLCC), David McKiernan altábornagy vezetésével. Ennek két fő csapásmérő csoport állt a rendelkezésére: a hadsereg V. hadteste, és az I. Tengerészgyalogos Expedíciós hadtest (I Marine Expeditionary Force: I MEF). Ez utóbbinak James T. Conway altábornagy volt a parancsnoka.¹

A hadjáratban résztvevő tengerészgyalogos alakulatok, az I. MEF alá tartoztak. Ezek az 1. tengerészgyalogos hadosztály, a 15. és 24. tengerészgyalogos expedíciós egység (MEU: Marine Expeditionary Unit) és a 2. tengerészgyalogos expedíciós dandár (MEB: Marine Expeditionary Brigade) voltak.²

Az 1. hadosztály és a 2. tengerészgyalogos expedíciós dandár gerincét a megerősített ezredharccsoportok (RCT:

Regimental Combat Team) alkották. Egy RCT-ben tipikusan 3-4 gyalogoszászlóalj, egy harcokszázászlóalj, egy könnyű páncélosfelderítő-zászlóalj (LAR: Light Armored Reconnaissance), egy tüzérosztály és lehetőség szerint egy roham kételtű zászlóalj volt. A tengerészgyalogság ezredharccsoportja mind méretben, mind képességekben a hadsereg gépesített dandárjaival volt egyenértékű. A gyalogság és a tengerészgyalogság felszerelésben azonban volt két fontos különbség: az egyik, hogy az RCT páncélvédelme gyengébb volt, a gyalogságot ugyanis itt nem gyalogsági harcjárműveken szállították, hanem teherautókon, vagy jobb esetben páncélos kételtűeken (AAV: Assault Amphibian Vehicle)³, a másik pedig, hogy az ezredharccsoportnak lehettek légideszant képességei is. Ilyenkor egy tengerészgyalogos repülőcsoportot (MAG: Marine Air Group) csatoltak az ezredhez, amely egy szállító és egy támadó századból állt.

A 2003-as Iraki Szabadság Hadműveletben a tengerészgyalogság majdnem minden AAV-ját bevettették, hogy a gyalogságot páncélos szállító harcjárművekkel lássák el.

1. ábra. M-1 Abrams és AAV a sivatagi hadszíntéren

ÖSSZEFOGLALÁS: A 2001. szeptember 11-i terrortámadásokra válaszul az Egyesült Államok megindította a terrorellenes háborúját, amelynek részeként hadereje és szövetségesei 2003. március 19-én megtámadták Irakot. A hadjárat egyik fő csapásmérő ereje a tengerészgyalogság volt. A következőkben a tengerészgyalogság első véres napjának eseményeit kívánjuk bemutatni.

KULCSSZAVAK: Egyesült Államok hadereje, amerikai tengerészgyalogság, Irak, 2003 évi háború

ABSTRACT: In response to the terrorist attacks of 11 September 2001, the United States declared its anti-terrorist war, in which its military forces and allies attacked Iraq on 19 March 2003. The Marine Corps was one of the main strike forces of the campaign. The events of the first bloody day of the Marine Corps will be described in the following.

KEY WORDS: Military Forces of the United States, the United States Marine Corps, Iraq, war of the year 2003

* ORCID: 0000-0002-1987-3405

A 2., 3., és a 4. AAV zászlóaljakat szétszították az 1. hadosztály 9 gyalogoszászlóalja között. A hadosztály páncélos erejét növelték a LAV-25-ös könnyű páncélos felderítők és az M-1 Abrams harckocsik is. Minden ezredharccsoport kapott egy könnyű páncélosfelderítő-zászlóaljat (LAV) és szétszítottak közöttük két M-1-es harckocsizászlóaljat is.⁴

Az 1. hadosztály után létszámban és a felszerelés mennyiségében a 2. tengerészgyalogos expedíciós dandár (2. MEB) következett. Ennek alapja a 2. ezredharccsoport és a 29. tengerészgyalogos repülőcsoport volt. Míg azonban az 1. hadosztályt teljesen sikerült gépesíteni, a 2. ezredharccsoportnak csak egy harckocsiszázad (8. harckocsizászlóalj „A” százada) egy könnyű páncélosfelderítő-század (2. könnyű páncélosfelderítő-zászlóalj „C” százada) és egy AAV század (2. AAV zászlóalj „A” század) jutott. A dandár gyalogságának egy részét így teherautókon szállították, s az egység páncélos támogatása is gyengébb volt, mint az 1. hadosztály ezredeinek.⁵

A dandár parancsnoka Richard F. Natonski dandártábornok volt, s 7089 tengerészgyalogos tartozott alá.⁶ Fegyverzete: 24 db könnyű páncélozott felderítő-jármű, két Fox jármű, 25 db logisztikai jármű (pótkocsikkal), 73 db 7 tonnás teherautó, 14 db M-1-es harckocsi, 32 db AAV páncélos kételtű, 18 db M198-as tarack, 1 db M88-as harckocsimentő, 16 db CH-53-as, 20 db CH-46-os, 18 db AH-1 Cobra és 9 db UH-1 Hueys helikopter, 10 db AV-8B Harrier.

A 2003-as hadjáratban a tengerészgyalogságnak egyszerűen túl sok egységét vetették be a szárazföld belsejében ahhoz, hogy minden alakulatát páncélosokkal tudják felszerelni. A dandár legnagyobb hiányossága így a kevés páncélos volt.⁷

A dandárt Irakba érkezése után átnevezték TF Tarawának (Task Force Tarawa), ugyanakkor kivették az alárendeltségéből a MAG 29-est, illetve a CSSB 22-est (Combat Service Support Battalion) így amikor a dandár később átlépte a megindulási vonalát, pusztán szárazföldi manőverező elemekből állt, durván 5800 fővel.⁸

A HADMŰVELET

2003. március 19-én 05.34-kor (bagdadi idő szerint) az amerikai légierő csapást mért az iraki fővárosra, s ezzel elkezdődött a háború. A koalíció szárazföldi főerői március 20-án érték el az iraki-kuvaiti határt. Március 21-én az V. hadtest északnyugatra indult, keresztül a sivatagon, Bagdad felé. Közben a tengerészgyalogos hadtestnek Nasiriyah-nál át kellett kelnie az Eufráteszen, hogy a Tigris és az Eufrátesz között, szintén észak felé, Bagdad irányába törjön előre.

A hadműveleti terv szerint az I. Tengerészgyalogos Expedíciós Erőn belül a brit 1. páncélosadosztály biztosítja Bászrát (a brit hadosztályt a hadjárat idejére szintén az I. MEF alá rendelték), a TF Tarawa (2. MEB) pedig elfoglalja és megtartja a Nasiriyah-n átmenő hidakat, ezután a hidak birtokában a hadtest fő csapásmérő erejét alkotó 1. tengerészgyalogos hadosztály Bagdad felé nyomuljon előre. A TF Tarawának a továbbiakban biztosítani kellett az utánpótlási vonalakat a főerők mögött, és tartalékként is rendelkezésre kellett állnia.⁹

Ahhoz tehát, hogy az 1. tengerészgyalogos hadosztály át tudjon kelni az Eufráteszen, és elindulhasson Bagdad felé, a Tarawa harccsoportnak el kellett foglalnia a folyó hídjait Nasiriyah-nál. Vagyis a Tarawának kellett „berúgnia az ajtót”.

Nasiriyah volt az első város a Kuvaitból Bagdadba vezető úton. Lakossága döntően síita, akik nem rajongtak

2. ábra. A megsemmisült C208-as AAV és környezete

Szaddam Husszeinért. Az amerikai hadvezetés ezért bízott benne, hogy a város harc nélkül, vagy gyenge ellenállás után megadja magát. Bár remélték, hogy nem kell komoly küzdelmet vívniuk érte, a Tarawa parancsnokai felkészültek arra az esetre is, ha harcban kellene elfoglalniuk az Eufrátesz hídjait.¹⁰

Az előkészületek során a figyelem középpontjába az Eufrátesz és a Szaddam-csatorna hídja között egy 4 kilométeres városi sáv került, amely délkelet felől övezte a várost. A tervezés korai szakaszában az ott futó utat el is nevezték „mogadishui mérföldnek”, majd később a „csapdák útja” nevet kapta. Ezt a négykilométeres sávot mindkét oldalon épületek szegélyezték, rengeteg sugárúttal, sokszáz ablakkal és ajtóval, amelyek bőséges tüzelőállást és fedezéket kínáltak az iraki harcosoknak. A parancsnokság ezért úgy döntött, ha itt ellenállásba ütköznének, akkor vesznek egy éles jobbkanyart, és kikerülik Nasiriyah beépített területeit.¹¹

Mivel nem volt elég kételtű páncélozott szállítójármű, a dandár parancsnoka Richard F. Natonski dandártábornok a TF Tarawa támadását vezető 1. zászlóalj, az „Erdei farkasok” alá rendelte az összes AAV-t és harckocsit. Így ezt a zászlóaljat sikerült teljesen gépesíteni, viszont így a másik két zászlóalj kénytelen volt páncélozatlan teherautókon utazni.

Az 1. zászlóalj parancsnoka Rick Grabowski alezredes volt. Az alezredes törzsének két AAV-C7-es átalakított speciális parancsnoki lánctalpasa (amelyek a kommunikációs eszközöket hordozták), és két AAV-P7-ese volt. Ez utóbbiak egy-egy párt alkottak a parancsnoki járművekkel. Az első pár adta az „Alfa” parancsnokságot, abban volt Grabowski is. A második pár volt a „Bravo” parancsnokság, amelyet Jeffery Tuggle őrnagy vezetett, s a zászlóalj hátát irányította. A megmaradt 36 db AAV-t az alezredes szétszította gyalogosszázadai között. Így minden századnak 12 db AAV jutott, s mindegyik AAV – a háromfős személyzet mellett – 17 tengerészgyalogost vihetett magával. Ez a századokon belül úgy nézett ki, hogy 9 AAV vitte a gyalogosokat, a 10. AAV a század első őrmesterét, és az egészségügyi részleget szállította. A 11-dikbe pakolták be az aknavetőszakasz egy részét, a század tüztámogató csoportját az előretolt repülésirányítókkal (FAC: Forward Air Controller), és az előretolt megfigyelőkkel (FO: Forward Observer). A 12. AAV pedig a századparancsnok járműve volt a rádiósokkal, és a 60 mm-es aknavetők másik felével.¹²

Az újonnan gépesített gyalogosszázadok mellett, Grabowski rendelkezett egy fegyverszázaddal is, amelyben két összetett páncélelhárító csoport CAAT (Combined

3. ábra. A megsemmisült C208-as AAV

Anti-Armor Team), és egy aknavetőszakasz volt. Mind-egyik CAAT 8 db páncélcsoportból (HMMWV: High Mobility Multipurpose Wheeled Vehicle) állt. Ezekből négy darab hordozta a TOW indítókat, a többiek pedig 50-es géppuskákkal, vagy 40 mm-es automata gránátvetőkkel (MK-19-es) voltak felszerelve. Az aknavetőszakaszt 81 mm-es aknavetőkkel, és 8 db HMMWV-vel szerelték fel.¹³

Az „Erdei farkasokhoz” beosztott AAV zászlóalj biztosította a tengerészgyalogosok gépesítetttségét, a zászlóalj alá rendelt harckocsiszázad 14 db Abrams harckocsija pedig a páncélos támogatást.¹⁴

Az alakulat harcképességét növelte, hogy Grabowski zászlóaljának, a szokásos kettő helyett, három előretolt légirányítója volt. Mindegyik századnak volt egy előretolt tüzérségi megfigyelője is. Menetben az 1. zászlóaljat szorosán követte a 10. tüzérezred 1. tüzérosztálya, amely így gyorsan és pontosan felelhetett a gyalogosok kérésére.¹⁵

Az 1. zászlóalj közel 500 tengerészgyalogost és 70 páncélozott járművet számlált. A zászlóalj századait azonban nem homogén egységként vetették be, amelyek csak gyalogosokból vagy csak harckocsiból álltak, hanem a várható feladatoknak megfelelően harccsoportokat szerveztek belőlük, s ezekbe mindenből tettek többet vagy kevesebbet. A századokból így négy manőverező és egy tűztámogató század csoportot alakítottak ki. E századcsoportok a következők voltak:

A „Tank” csoport. Nekik kellett az élen haladniuk. A csoport két harckocsiszakaszából, a harckocsiszázad parancsnokának a szakaszából és a „B” (Bravo) század egy gyalogosszakaszából állt (összesen 10 db M-1 Abrams harckocsi és 3 db AAV).

4. ábra. Tengerészgyalogos oszlop. A háttérben Abrams harckocsik

A „Tank”-ot menetben a „Gépesített” csoport követte. Ez a „B” század másik két gyalogosszakaszából, a fegyverszakaszából és egy harckocsiszakaszából állt (4 db M-1 Abrams, 9 db AAV).

Utánuk következett az Alfa és a Charlie század. Mind-egyik egy fegyverszakaszából és három gépesített gyalogosszakaszából épült fel (12-12 db AAV). A 81 mm-es aknavetők közvetlenül Grabowskit követték (8 db HMMWV).¹⁶

Grabowski a fegyverszakad maradvékát: a mesterlövész csoportot, a 240G géppuskás csoportot és a rohamcsoportot a SMAW-okkal (Shoulder-fire Multipurpose Assault Weapon) és a Javelin indítókkal is szétosztotta a gyalogosszakadok között. A századparancsnokok így még nagyobb tűzerővel és rugalmassággal rendelkeztek.¹⁷

A zászlóaljra vonatkozó terv szerint elsőnek az „Alfának” kellett átkelnie az Eufrátesz hídján, majd állást foglal, hogy megvédje azt. Az „Alfát” a „Tank”, őket pedig a „Gépesített” csoport követi. Utánuk a zászlóalj-parancsnokság a HMMWV-kkel, két lánctalpassal, és egy tucatnyi kisebb teherautóval. Legvégül pedig a „Charlie”-nak kell partot váltania. A „C” század feladata volt, hogy északon biztosítsa a Szaddam-csatorna hídját.¹⁸

A Tarawa katonái az iraki sivatagon keresztül két hosszú napig tartó menet után, március 22-én késő este álltak meg a nyílt sivatagban. Napnyugta után a tengerészgyalogosok biztosították a körzetet és beásták magukat éjszákára.¹⁹

Az éjszakai pihenő nem tartott sokáig, március 23-án hajnali három órára már az egész alakulat újra úton volt. A zászlóalj az 1-es főút egyik kereszteződésénél megállt, hogy megvárja a többi zászlóalj áthaladását, amelyeknek észak felé kellett folytatniuk az útjukat. Miközben a sötétben várakoztak, egy oszlopnyi teherautó száguldott el mellettük. Az 507. javítószázad járművei voltak, amelyek akkor már reménytelenül eltévedtek. Az 507-esek néhány katonája ugyan csodálkozott, hogy miért előztek meg egy harciegységet, de túl gyorsan haladtak ahhoz, hogy ezen sokáig elmélkedjenek.²⁰

Az 507. század eredeti feladata egy Patriot légvédelmirekétá-zászlóalj műszaki támogatása volt. A gyors előrenyomulás, a terepadottságok, a technikai és emberi hibák együttese miatt azonban a századból 33 katonára 18 páncélozott járművel, a harci egységeket megelőzve, egyenesen behajtott Nasiriyah-ba, ahol az irakiak tüzebe futottak.²¹

A következő célhoz az 1. zászlóalj egy órával a tervezettnél előbb érkezett meg. Itt gyorsan megszervezték a védelmet: az „A” és a „C” századok az út két oldalán legyező-szerűen foglaltak állást. Mivel a talaj száraz volt, néhány jármű elakadt. Ezeket kivontatták, és sárosabb területen helyezték el. Hamarosan kiderült azonban, hogy a vidék annyira vizes, hogy a 10. tengerészgyalogos tüzérezred 1. osztálya nem tudja felvenni állásait a zászlóalj mögött. Ezért Grabowski alezredes engedélyt kért, hogy még két kilométerrel előrébb vonja csapatait, hogy a tüzérek elérjenek mögöttük a 155 mm-es tarackjaikkal.²²

Miközben a zászlóalj előremozgott, a „Tank” csoport ellenséges tűzbe került. Az irakiak felderítő egysége a Nasiriyah-ba vezető út két oldalán található vályog épületekben helyezkedett el, s ezek géppuska- és kézfegyver tüze fogadta az élen haladó harckocsikat és CAAT járműveket.

Eközben már javában zajlott az 507. javítószázad vesztesőfutása. A „Tank” csoport tengerészgyalogosai figyelték a messziről, majd egyre közelebből hallatszó ellenséges tüzet. Majd az egyik harckocsi irányzója, észak felől közeledő teherautókat vett észre. A 120-as löveget már

felkészítette tüzelésre, amikor felismerték az amerikai járműveket.

Az 507-esek maradvékát vezető Troy King százados három járművével dél felé rohant, és a tengerészgyalogosok állása előtt kifarolva állt meg.

– Csapdába estünk! – mondta Bill Peeples őrnagynak, a harckocscsoport parancsnokának.

– Katonáim még ott vannak! – kiáltotta izgatottan, miközben észak felé mutatott, vissza az útra.

Peeples ugyan megpróbált több információt kiszedni a századosból (mi történt, hányan estek csapdába, hol, mekkora erővel rendelkezik az ellenség), de King képtelen volt válaszolni, az őrnagy így visszaszállt a harckocsijába, majd parancsot adott harckocsiszakaszának az indulásra. Egyre erősödő tűzben nyomultak előre, s hamarosan néhány elhagyott járművet találtak a vasúti híd déli oldalán. A járművektől nem messze, egy út menti árokban pedig tíz katona kuporgott. Peeples őrnagy harckocsijával az árok egyik oldalára hajtott, a katonák mellé, míg a katonák másik oldalán egy másik harckocsi zárta le az árkot. A tengerészgyalogosok kiugráltak a harckocsijaikból és segítettek a bekerített katonáknak. Az „Alfa” század a harckocsik után küldte az elsősegély AAV-t, hogy kimentsék a sebesülteket. Mialatt a katonák kimentése zajlott a harckocsik lövegeikkel elkezdtek szisztematikusan megsemmisíteni az ellenséges célpontokat. A „Tank” csoport előretolt légiirányítója Scott „Hawk” Hawkins őrnagy pedig Cobra harcihelikoptereket hívott támogatásként. „Hawk” a tengerészgyalogos pilótákat az ellenség járművei felé irányította, a nyugati fásor felé, felszólítva őket, keressenek még az út mentén bajba került katonákat. A harckocsik és a harci helikopterek tüze együtt már sok volt az iraki védőknek, akik túlélték gyorsan eltűntek a sivatagban.²³

Az összecsapás során a harckocsik, a légierő és a tüzérség megsemmisített néhány szakasznyi iraki gyalogost, két ZSU-23-4-es önjáró légvédelmi gépágyút, néhány aknavető és tüzérségi állást, és két T-55-öst, amelyek éppen a bajba jutott katonák felé haladtak.²⁴

Az ütközet után Grabowski alezredes hátra rendelte a harckocsikat, hogy töltsék fel azokat üzemanyaggal, gyalogos századainak pedig parancsot adott, hogy tisztítsák meg az út két oldalán található épületeket. Ezután újra védelmi állást vetetett fel csapataival, amelyet addig kellett tartaniuk, amíg parancsot nem kapnak az indulásra. E parancs gyorsan megérkezett. Amikor ugyanis Natonski, a dandár parancsnoka, értesülést szerzett Grabowskitól a csapdába esett katonákról, azonnal előre küldte az „Erdei farkasokat”. Grabowski a „Gépesített” csoportot (kivéve a harckocsiszakaszt) és az egyik CAAT rajt rendelte előre.²⁵

A „Gépesített” csoport a HMMWV-k biztosításával nyomult előre. Amint elérték a vasúti hidat, és az első láncaltapas a hídra mászott, a zászlóalj rádiója recsegve harsant fel: „Harckocsik! Az út mindkét oldalán ellenséges harckocsik vannak!”

Az oszlop megállt. Az élen haladó láncaltapas lehajtott a hídról és a CAAT néhány HMMWV-je rohant fel helyette. Ezek tüzet nyitottak az .50-es géppuskákkal, míg a TOW rakéták kezelői felkészültek az indításra. Az első rakéta hamarosan füstcsikot húzva maga után, visítva szelte át a csatateret. Miután az egyik HMMWV kilőtte a rakétáját, lehajtott a hídról, s helyét egy másik tüzelésre kész jármű foglalta el. A tengerészgyalogosok gyorsan újratöltöttek, célzottak, tüzeltek. Hamarosan kilenc iraki harckocsi égett az út mellett. De nem a harckocsik jelentették az egyetlen fenyegetést. Iraki géppuskások az épületekből, és az út mindkét oldaláról lőtték a tengerészgyalogosokat. Aknavetők közül pedig egy távolabbi tetőről tüzeltek, s szinte minden

5. ábra. M198-as 155 mm-es tarack

irányból kézifegyverek ropogtak. A „Gépesített” és a CAAT csoport folyamatosan viszonzta az iraki tüzet, miközben több Cobra és harcirepülőgép is bekapcsolódott a küzdelembe. Ezeket a század előretolt légiirányítója vezette a célra. Félórán belül az irakiak ádáz tüze szórványos lövésekre csökkent. A tengerészgyalogosok szétverték a beásott harckocsiszakadot, az őket támogató gyalogságot és nehézfegyvereket. A harc alatt Grabowski „Alfa” és „Charlie” százada ismét legyezőszerű állást vett fel. Miközben a „Gépesített” csoport és a CAAT tartotta az utat, a másik két század láncaltapasai fedezték a szárnyakat.²⁶

Az összecsapás után Grabowski alezredes nem akart semmiféle további műveletbe belekezdeni, amíg a tankok vissza nem térnek. A zászlóalj katonái számára a várakozás örökkévalóságnak tűnt.

Amint az első harckocsiszakasz megérkezett, a „Tank” csoport és a CAAT csoport azonnal átkelt a vasúti hídon, és elindult Nasiriyah felé. Utánuk a „Gépesített” csoport haladt, amit Grabowski „Alfa” parancsnoksága kísért, majd az „Alfa” század következett. Az oszlopot a „C” század zárta. Miközben a „C” század felmászott az útra, a C209-es AAV lerobbant. A járművet kiürítették, a tűztámogató csoportot hátrahagyva védelmére, az egység pedig folytatta az útját.²⁷

(Folytatjuk)

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Andrew Jr, Rod: An-Nasiriyah: U.S. Marines in Battle. 23 Marc– 2 April 2003. Washington DC: United States Marine Corps, History Division, 2009.
http://www.marines.mil/Portals/59/Publications/U.S.%20Marines%20in%20Battle_An-Nasiriyah%20%20PCN%2010600000700_1.pdf [2017.02.03.];
 Keegan, John: Az iraki háború. Bp: Európa Könyvkiadó, 2004. ISBN 963-077-690-1;
 Lowry, Richard S.: Marines in the Garden of Eden. New York: Berkley Caliber, 2007. ISBN 0-425-20988-1;
 Lowry, Richard S.: US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. ISBN 9781841769820;
 „On point” The United States Army in Operation Iraqi Freedom. GlobalSecurity.org, 2004. <https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2004/onpoint/> [2018.04.16.].

JEGYZETEK

- 1 „On point” The United States Army in Operation Iraqi Freedom.
<https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2004/onpoint/>
Letöltés dátuma: 2005.10.12.
- 2 A tengerészgyalogságon felül az angol 1. páncélosdandárt is az I. MEF-hez osztották be.
- 3 Az AAV-keket – több száz mérföldre a tengerparttól – nem városi harcra tervezték. Feladatuk az volt, hogy a tengerről úszva partra szállítsák a tengerészgyalogosokat, és ott tűztámogatást nyújtsanak számukra. Mivel a tervezés során az úszóképesség és a gyorsaság alapvető követelmény volt, ennél a járműnél háttérbe szorult a páncélvédelem. A páncélzat így csak a kézifegyverektől és a srapnelektől védett, ugyanakkor a hatalmas jármű – a háromfős személyzetén kívül – 21 felszerelt tengerészgyalogost tudott vinni.
Lowry, Richard S.: *Marines in the Garden of Eden*. BerkleyCaliber, New York, 2007. 31. old.
- 4 Uo. 18. old.
- 5 Uo. 19. old.
- 6 Andrew Jr, Rod: An-Nasiriyah. U.S. Marines in Battle. 23 Marc –2 April 2003.
History Division, United States Marine Corps, Washington DC, 2009.
http://www.marines.mil/Portals/59/Publications/U.S.%20Marines%20in%20Battle_An-Nasiriyah%20%20PCN%2010600000700_1.pdf. Letöltés dátuma: 2017.02.03. 4.old.
- 7 Lowry, Richard S.: *Marines in the Garden of Eden*. BerkleyCaliber, New York, 2007. 18–19. old.
- 8 Andrew: i. m. 4. old.
- 9 Lowry, Richard S.: *US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom*, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. 32. old.
- 10 U.o. 32. old.
- 11 U.o. 43. old.
- 12 Lowry, Richard S.: *Marines in the Garden of Eden*. BerkleyCaliber, New York, 2007. 63–64. old.
- 13 U.o. 65. old.
- 14 U.o. 65. old.
- 15 U.o. 67–68. old.
- 16 U.o. 63–65. old.
- 17 Lowry, Richard S.: *US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom*, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. 24. old.
- 18 U.o. 43. old.
- 19 U.o. 41. old.
- 20 Lowry, Richard S.: *US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom*, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. 44. old.
- 21 „On point” The United States Army in Operation Iraqi Freedom.
<https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2004/onpoint/>
Letöltés dátuma: 2005.10.12.
- 22 Lowry, Richard S.: *US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom*, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. 45. old.
- 23 Lowry, Richard S.: *US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom*, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. 46–47. old.
- 24 Lowry, Richard S.: *Marines in the Garden of Eden*. BerkleyCaliber, New York, 2007. 146. old.
- 25 Lowry, Richard S.: *US Marine in Iraq: Operation Iraqi Freedom*, 2003. Osprey Publishing Ltd., 2006. 47. old.
- 26 U.o. 47–48. old.
- 27 U.o. 48. old.

(Fotók a szerző gyűjteményéből.)

Katona József

A Nagy Háború képekben, családi képeslapokon

A Zrínyi Kiadó 2018-ban jelentette meg Katona József: *A Nagy Háború képekben, családi képeslapokon* című könyvét. Katona József felmenői frontot megjárt katonáorvosok voltak. Apai nagyapja családjában 12-en voltak testvérek. A sorozható korúak közül ketten katonáorvosként, egy tábori lelkészként, egy lánytestvér pedig szent vincés ápolónőként vett részt a Nagy Háborúban, hogy testi-lelki segítséget nyújtsanak a súlyos sérülteknek és vigaszt a haldoklóknak. A háború befejeztével – csodával határos módon – mind a négyen épségben tértek haza a frontokról. Tárgyi emlékeikből, elbeszéléseikből, valamint korabeli dokumentumokból, fényképekből és képeslapokból állította össze a szerző a Nagy Háború eseményeinek családjához szorosan kötődő orvosi-egészségügyi történetét. A képeslapok, fotók, papírrégiségek a tengeren, szárazföldön és levegőben vívott harcokra, a katonai orvoslásra, mentésre, hadi eseményekre, történésekre és személyekre emlékeztetnek.

A szerző 1973-ban végezte el az orvostudományi egyetem fogorvosi karát, azóta a Szent János Kórházban dolgozik, jelenleg szájsebész. Szaktudományos ténykedése eredményeként számos cikk és könyvrészlet látott napvilágot, valamint több mint kétszáz sikeres előadás kötődik a nevéhez. Szakmai érdeklődésén túl, figyelme felmenői révén a háborús orvosi-egészségügyi történelme felé fordult. Katonai orvoslás című könyve 2008-ban jelent meg. Gyűjteményének alapja az a doboz, amelyben a testvérek háborús postai levelezőlapjait és képeslapjait, leveleit őrizte meg a család. A gazdag képanyagot kísérő szövegek és Gyóni Géza költő világháborús versei egészítik ki. A 188 oldal terjedelmű könyvet 2018. április 20-án a Zrínyi Kiadó szervezésében, a 25. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon mutatták be. (Sz.A.)

A 188 oldalas, keménytáblás, A4 méretű, mintegy 200 db fotóval illusztrált könyv 4500 Ft-os áron kapható a könyvesboltokban, illetve közvetlenül a Zrínyi Kiadótól is, 20%-os helyszíni kedvezménnyel. (Cím: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b., Tel.: 06 1 459 5373, e-mail: gyoredina@armedia.hu).

